

Het principe van de progressieve tarifiering voor elektriciteit: een echte sociale verbetering tegen januari 2018?

Op 8 mei 2014 werd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een ordonnantie aangenomen tot wijziging van de ordonnanties «elektriciteit» (2001) en «aardgas» (2004)¹ die met name de volgende bepalingen introduceerde:

- 1) Invoering van het principe van de **progressieve tarifiering voor elektriciteit**²
- 2) Invoering van de mogelijkheid om **elektronische meters** te plaatsen

Het Steunpunt SocialEnergie van de Fédération des Services Sociaux, lid van de Coördinatie Gas Elektriciteit Water wil enkele essentiële punten aanstippen in verband met deze nieuwe wetgeving om ervoor te zorgen dat de sociale doelstelling ervan volledig kan worden vervuld.

Invoering van het principe van de progressieve tarifiering voor elektriciteit³

Aangezien de invoering van de progressieve tarifiering in de steigers staat, moet er gewezen worden op enkele essentiële punten om te garanderen dat het systeem, dat in theorie veelbelovend is, de sociale ambities die het nastreeft ook werkelijk kan waarmaken.

Zo vraagt de Coördinatie Gas Elektriciteit Water (CGEW), waarvan de Fédération des Services Sociaux⁴, lid is, dat alle betrokken actoren (leveranciers, consumenten, vakverenigingen, ondernemingen, publieke mandatarissen en hun organisaties,...) op structurele wijze betrokken worden bij het werk dat BRUGEL zal uitvoeren om het proces van de progressieve tarifiering alsook de uitvoering ervan in de tijd te ontwikkelen en in goede banen te leiden. Binnen de Raad van Gebruikers denkt de CGEW nu al samen met BRUGEL na over het ontwerp van de tariefmethodologie⁵, maar de Coördinatie dringt erop aan dat er ook in alle fases van de eigenlijke tenuitvoerlegging van die methodologie in de tijd, eenzelfde overleg plaatsvindt.

De CGEW vraagt eveneens dat rekening wordt gehouden met de staat van de woning en met name met de energieprestaties ervan, aangezien die het elektriciteitsverbruik beïnvloeden. Want hoewel de nieuwe progressieve tarifiering gunstig is voor de kleine verbruikers, voorziet ze geen maatregelen die gezinnen in staat stellen om kleine verbruikers te worden. Momenteel zijn de kleine verbruikers vooral de personen die de nodige grote bedragen hebben kunnen vrijmaken om, bijvoorbeeld, te investeren in performante elektrische huishoudtoestellen, en in veel mindere mate de kwetsbare gezinnen die nochtans de meerderheid van de Brusselse huishoudens uitmaken.

---

1 Zie Ordonnantie van 8 mei 2014 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 11 juni 2014.

2 Deze maatregel heeft dus geen betrekking op aardgas. Hoewel we de terughoudendheid om de kosten voor distributie van aardgas progressief te maken, kunnen begrijpen, moet in de toekomst in ieder geval de degressiviteit ervan worden afgeschaft.

3 Zie art. 9 quinquies, 18° van de Ordonnantie van 8 mei 2014. "teneinde het rationeel energiegebruik en de sociale bescherming van residentiële afnemers te bevorderen, bepaalt Brugel de methodologie en de modaliteiten van de invoering van de progressieve tarieven voor de residentiële afnemers binnen 3 maanden na de inwerkingtreding van MIG 6 en uiterlijk op 1 januari 2018, en dit met inachtneming van het billijkheidsprincipe tussen de verschillende categorieën residentiële afnemers". (Onze nadruk).

4 De FdSS wil de Coördinator van de CGEW, Claude ADRIAENSSENS van harte bedanken voor de belangrijke bijdrage die hij heeft geleverd aan de formulering van de onderhavige tekst. Voor meer informatie over de samenstelling en de opdrachten van de CGEW, zie <http://www.socialenergie.be/index.php?page=cgew>

5 Zie Advies nr. 2013-2014/10 van de Raad van Gebruikers aangaande de progressieve tarifiering. [Downloaden](#).

Eveneens met betrekking tot de staat van het gebouw, wil de CGEW dat de volgende zaken worden geregeld voordat de progressieve tarifiering wordt ingevoerd:

- de situatie waarbij gebouwen met meerdere appartementen via een gemeenschappelijke verwarmingsketel worden verwarmd, waarbij ook rekening moet worden gehouden met elektrische toestellen voor de productie van warm water;
- de installatie, in alle woningen die door een of meerdere particulieren worden bewoond, van een individuele meter zodanig dat het verbruik van de bewoner(s) op een eenvoudige en correcte manier kan worden bepaald. Parallel daarmee moet uitdrukkelijk het regime worden voorzien dat wordt gehanteerd in gevallen waar er geen individuele meter is en moet coherentie worden gegarandeerd met andere wetgevingen die, bijvoorbeeld, betrekking hebben op de sociale woningen.

Verder moet erover worden gewaakt dat het bevoegde politieke niveau de nodige maatregelen neemt om te voorkomen dat leveranciers de progressiviteit van de elektriciteitskosten gaan ondermijnen door het bedrag van de bijdrage te verhogen of door opnieuw degressieve prijzen per kWh te hanteren die gerelateerd zijn aan het verbruik⁶. Tot slot moeten de tarieven beperkt zijn in de tijd en moeten ze regelmatig worden herzien.

Tot besluit toch nog even de belangrijkste bekommernis van de CGEW benadrukken, namelijk dat de progressieve tarifiering voor elektriciteit in geen geval nadelig mag zijn voor de financiële situatie van de meest kwetsbare gezinnen die in woningen wonen die zich in slechte staat bevinden, beschikken over weinig performante elektrische apparatuur en die hun inkomsten voortdurend zien dalen. Daarom moet de verdeling van het verbruik in relatie tot niveau van de inkomsten grondig worden bestudeerd. Uit dergelijke studies kunnen dan de nodige conclusies worden getrokken om te garanderen dat de progressieve tarifiering zijn sociale doelstelling maximaal realiseert.

De Energiedienst van de FdSS heeft namelijk al vastgesteld dat het verbruik van de meest kwetsbare gezinnen (die dus het laagste inkomen hebben) heel variabel is en, ondanks een gemiddelde dat iets lager ligt dan dat van gezinnen met een hoger inkomen, veel hoger kan liggen dan het regionale gemiddelde. Zo begeleidt de Energiedienst van de FdSS gezinnen die heel weinig verbruiken en zich zelfs onthouden van energieverbruik, maar eveneens gezinnen die buitensporig veel energie verbruiken door verouderde en onaangepaste apparatuur of door andere problemen zoals lekken, energieverliezen, vergetelheden,...). Een groot verbruik staat met andere woorden niet altijd gelijk aan een hoog inkomen.

Zuiver statistisch gezien is het verschil in verbruik (geharmoniseerd) tussen de verschillende gezinsgroottes bij het eerste inkomstendeciel (d.w.z. de laagste inkomens) bijna tweemaal zo groot als het verschil in gemiddeld verbruik tussen het eerste en het laatste deciel (d.w.z. tussen de armsten en de rijksten). Ook al verbruiken de meeste kwetsbare gezinnen minder dan het gemiddelde rijkere gezin, toch verbruiken heel wat kwetsbare gezinnen meer dan dit gemiddelde. Voor deze laatste gezinnen zou de progressieve tarifiering, die er toch voor zou moeten zorgen dat het gemiddelde rijkere gezin een vermindering van het factuurbedrag van het gemiddelde kwetsbare gezin betaalt, dus een sociale bedreiging vormen.

Invoering van de mogelijkheid om elektronische meters te plaatsen⁷

De CGEW stelt zich vragen bij de verplichting voor de distributienetbeheerder om op vraag van een gebruiker aan een aanvaardbare prijs elektronische meters te installeren wanneer de winst uit niet-verbruikte energie groter is dan de kosten. Dit is een gevaarlijke verplichting: er bestaan aanzienlijke sociaaleconomische verschillen tussen de verschillende Brusselse wijken en het mag niet zo zijn dat, onder het mom van

⁶ Dit kan worden gerealiseerd door te grote verschillen tussen verschillende verbruiksschijven te vermijden - bijvoorbeeld: er wordt een berekening van het gemiddelde per kWh van de verschillende verbruiksschijven gemaakt, waarna een verschil van maximum X% wordt toegelaten.

⁷ De FdSS wil de Coördinator van de CGEW, Claude ADRIAENSSENS van harte bedanken als auteur van het volgende deel.

“energie-efficiëntie”, bepaalde zones in het Gewest worden bevoordeeld terwijl andere door deze “verplichting” letterlijk en figuurlijk in de kou blijven staan.

De CGEW stelt zich nog meer vragen bij de verplichting dat de distributienetbeheerder elektronische meters moet installeren zijn wanneer dit technisch en financieel haalbaar is en wanneer de winst die dit oplevert groter is dan de kosten. De CGEW veronderstelt dat de kosten van de installatie gedragen zullen worden door de eigenaar en vraagt zich af hoe die de financiële winst die het lagere energieverbruik oplevert, zal kunnen recupereren wanneer hij zijn woning verhuurt. De financiering van deze maatregel mag niet te zwaar gaan doorwegen op het distributietarief en mag niet financieel ten laste zijn van degenen die er geen voordeel uit kunnen halen.

Het is dan ook belangrijk dat er tegen maart 2015 een studie wordt uitgevoerd om de socio-economische toestand van de Brusselse gezinnen te bepalen en na te gaan over welke financiële en technische capaciteit ze beschikken om hun energie-efficiëntie te vergroten. In deze studie moet in het bijzonder aandacht worden geschonken aan de kwetsbare gezinnen.

De CGEW wil nogmaals wijzen op zijn tegenkanting - die in grote mate wordt gedeeld door BRUGEL en de Raad van Gebruikers (waarin de CGEW zetelt) - tegen de massale invoering van de intelligente meter, die ertoe heeft geleid dat België weigert om tegen 2020 80% intelligente meters in te voeren⁸.

De CGEW is van oordeel dat deze elektronische meters ten minste moeten voldoen aan de voorwaarden voor een eventuele invoering van intelligente meters die de Coördinatie heeft uiteengezet in het Brusselse parlement: “De eventuele nieuwe meters mogen in geen geval leiden tot een bepaling van een maandelijks factuurbedrag op basis van het vastgestelde reële gebruik. Ze mogen er evenmin toe leiden dat er een wildgroei van verschillende tarieven ontstaat waardoor het onmogelijk wordt om tarieven van verschillende leveranciers met elkaar te vergelijken. Het is daarom nodig dat het aantal verschillende tariefperiodes per dag wettelijk wordt beperkt en dat de tariefwijzigingen voor alle leveranciers gecoördineerd gebeuren (bijvoorbeeld eenmaal per jaar op een wettelijk bepaalde datum).

De Coördinatie vindt dat de DNB verantwoordelijk moet blijven voor het beheer van het net, de plaatsing, verwijdering en opname van de meters. Ze is van oordeel dat de DNB altijd verantwoordelijk moet zijn voor de metergegevens. Het wettelijke kader moet ervoor zorgen dat de DNB over dezelfde gegevens beschikt als de andere operatoren zodanig dat hij de controle over de informatie en het beheer van het net kan behouden. Het is de DNB die, aangestuurd door de overheid, op zijn beurt moet bepalen welke informatie moet worden verzameld en al dan niet moet worden doorgestuurd naar de leveranciers. Hij moet eveneens dienst doen als “geheugen” van alle informatiestromen. De historie van de beslissingen van de leveranciers moet openbaar zijn. Dit is de beste garantie voor een doeltreffende toepassing van de sociale maatregelen en bescherming van de consument. De openbare controle op het informatiesysteem is van essentieel belang om de doeltreffendheid van de rechten van de consument te garanderen.

De sociale maatregelen mogen niet zo eenvoudig omzeild worden als het verbod op afsluiting zonder gerechtelijke beslissing of de reglementering betreffende de plaatsing van stroombegrenzers, en het is ook niet de bedoeling dat er op termijn budgetmeters worden geïnstalleerd zoals in de andere gewesten.”

Tot slot zouden de elektronische meters niet-communicerend moeten zijn.

⁸ Zie Advies nr. 2012-06-03/7 van de Raad van Gebruikers aangaande de progressieve tarifiering. [Downloaden](#).